

הגיגים על נומרולוגיה

בבואנו לדבר על נומרולוגיה בפילוסופיה הסינית, ובתוך זה גם ברפואה הסינית, אנו מתייחסים אל המספרים כאל סמל המביע תנועה ספציפית אשר קיימת בעולם, ובאדם. הבנת הרעיון הקרוי "מספר" קודמת להבנת כל מושג אחר בפילוסופיה הסינית. במילים אחרות, לא ניתן להבין באופן אותנטי

מושגי יסוד כגון: Yin, Yang, Qi, או חמש הפאזות ללא הבנת האספקט הנומרוולוגי שלהם. השימוש במספרים כסמל מופיע ברוב רובם של הכתבים הסינים העתיקים, אם באופן גלוי ואם בסמוי.²

הנומרוולוגיה הסינית מסתכמת במספרים 1 עד 9. כל מספר הוא ביטוי לעקרונות שמימי אשר גלום בו, וכקבוצה, המספרים 1 עד 9 צופנים בחובם את סודות היקום אשר פועלים על פני האדמה. השילוב המדהים של המספרים 1 עד 9 מובע בתרשים האזורי הקרוי Lo Shu, אשר מציב את תשעת המספרים במערך מיוחד במינו המוכר בשם "ריבוע הקסם".³ מובן כי קיימים גם מספרים הגדולים מהמספר 9 כגון 10, 11, 12 ואילך, אולם מספרים אלו מושתתים על המספרים הקטנים מהם. במאה ה-12, חי המלומד הדגול (AD 1200-1130) Zhu Xi 朱熹, אשר הביע באופן מסודר את הפילוסופיה המצויה בבסיס הנומרוולוגיה הסינית.⁴ מתוך סיכום דבריו עולה כי ישנם שלושה ביטויים: Li 理, Qi 氣, Shu 數.

Li - זהו ה-Dao אשר מארגן את כל הצורות מלמעלה,⁵ דהיינו העיקרון השמימי, והשורש אשר ממנו כל הדברים נוצרים. ניתן לדמותו לתבנית קוסמית ופיזיולוגית.

Qi - הוא הכלי אשר מרכיב את כל הצורות מלמטה, החומר הגולמי אשר ממנו כל הדברים עשויים. ניתן לדמותו לאנרגיה-חומר.

Shu - מופיע בין Li ו-Qi והוא התוצאה המתקבלת מפעילות הגומלין ביניהם. בהפשטה ניתן לומר כי Shu הוא מספר וככה מהווה דרך לבטא יישום ארצי לעקרונות שמימי. הוא האופן בו כוחות הטבע פועלים.

כאשר ישנו Li, אזי יש Qi. כאשר ישנו Qi, אזי יש Shu.

למעשה, בכל תופעה, מתקיימים Li, Qi ו-Shu. במילים אחרות: כאשר מדברים על מספר מסוים, המספר מביע כוח ואיכות של תנועה (Qi). הכוח ואיכות התנועה הייחודיים לאותו מספר נובעים מתוך התבנית העומדת בבסיסו (Li).

עלינו להבין כי כל מושג ברפואה הסינית אשר מביע בצמידות למספר אינו ניתן להבנה ללא הבנה קודמת של מהות המספר עצמו. אין אפשרות לדבר על המושג ולהבין כראוי ללא הבנת משמעות המספר המיוחס לו. יתרה מכך, גם אם לא ניתן באופן מפורש מספר לביטוי כלשהו, עלינו למצוא את המספר אשר יאפשר את הבנתו.

ישנו עוגן ברור: קיים קשר גורדי בין ביטוי ברפואה הסינית לבין המספר המבטא אותו. הסברים מודרניים או תיאוריות חדשות אשר מתעלמים מקשר זה, לעניות דעתי, אינם מעוגנים בתיאוריה הסינית כפי שבאה לידי ביטוי בכתבים העתיקים.⁶ עלינו לזכור כי כתבים עתיקים אלו הם הבסיס הבלעדי אשר עליו מושתתת הרפואה הסינית באליפיים השנים האחרונות לפחות.

דוגמאות להבהרה

את ה-Dao עלינו לנסות ולהבין בהקשר למספר 1, Yin Yang בהקשר למספר 2 ו-Qi בהקשר למספר 3. בהקשר למספר 4 אנו מכירים את הביטויים: ארבע העונות, ארבע הימות Si Hai 四海, או ארבע הגפיים.

חמש הפאזות

הקצאת המספרים 1-5 לחמשת הפאזות מתרחשת לראשונה בספר Shu Jing (Book of History) הנחשב לספר הקלאסי העתיק ביותר⁸ וכך נאמר: "一曰水, 二曰火, 三曰木, 四曰金, 五曰土" "1 נקרא מים, 2 נקרא אש, 3 נקרא עץ, 4 נקרא מתכת, 5 נקרא אדמה".

בנוסף, המספר 5 מבטא במהותו סיכום וארגון של ארבעת המספרים שלפניו.

אברי ה-Zang

בבחינת הקשר בין איברי ה-Zang למספרים נראה כי:

המספר 5 זהו גם המספר של Pi (π) ("טחול") והוא נקשר למונחים כגון חמש הפאזות Wu Xing 五行 וחמשת האיברים המלאים Wu Zang 五臟.

המספר 6 זהו המספר של SHEN ("כליות"), והוא מוכר בצמידות למונחים כגון ששת ה-Qi Liu Qi 六氣.

氣, ששת אברי ה-Fu, וששת הצמתים Liu He 六合.

המספר 7 זהו המספר של XIN ("לב"), והוא מוכר בצמידות למונחים כגון שבעת הפתחים ושבעת הרגשות.

המספר 8 זהו המספר של GAN ("כבד") והוא מוכר בצמידות למונחים כגון שמונה הטריגרמות, ושמונת המרידיאנים המיוחדים.

המספר 9 זהו המספר של FEI ("ריאות").

המספר 3

ברצוני לתת את המספר 3 כדוגמה; המספר 3 הינו התפתחות המספרים שקדמו לו: 1 ו-2. 1-2 ניתן לראות אחדות, ו-2 אזוליות. 3 הוא תולדה של הקוטביות הקיימת במספר 2, לדוגמה כתולדה מהמתח הקיים בין Earth ו-Heaven, מצר האדם, Men. מתוך כך, המספר 3 מבטא יצירה ותנועה. כשבוחנים תנועה ויצירה אלו, במובן של הפחת חיים, נראה כי אלו הן המהויות של פאזות העץ.

מכאן, אין אפשרות להבין את פאזות העץ, ובהמשך גם את ה-GAN, ללא הבנה של התנועה המובעת במספר 3. עלינו לזכור כי הסינים היו מאוד ברורים ודייקנים בהצגת הרפואה הסינית. לא תמיד כתביהם קלים להבנה, על כן חשוב כי בבואנו להסביר דבר מה מכור את העקרונות המנחים את הפילוסופיה הסינית, את ה-Li, Qi, Shu.

מחזוריות השנים של הגבר והאישה

ניתן לראות כי בכל אחת משלוש הרמות: שמים, אדמה ואדם, כשהן נבחנות על פני האדמה, ההתחלה תהיה מפאזת העץ.¹⁰ על בסיס מידע זה, צמחה תיאוריה מודרנית¹¹ הטוענת כי כל מעגל שהוא, ניתן וצריך לראותו דרך המשקפיים של חמש הפאזות וכיוצא מכך כמתחיל בפאזת העץ. יש ששאלו תיאוריה זו, לטובת מעגלי מחזוריות השנים של הגבר והאישה.¹² באופן זה, שבע השנים הראשונות של הילדה, או שמונה השנים הראשונות של הילד מתרחשות במהלך פאזת העץ, מאחר וזו הפאזה הראשונה במעגל, שבע/שמונה השנים הבאות מקבילות לפאזת האש, וכן הלאה. לעניות דעתי, ניסיון זה הכופה את איכות המספר 5 על מחזורים אשר שייכים למספרים 7 או 8 הינו טעות חמורה.¹³ כאשר כופים את המספר 5 על מחזורי הגבר והאישה, מפספסים בכך את ההבנה הבסיסית הנובעת מהמספרים 7 ו-8, וכמוכן גם את ההבנה של המספר 5.

המספר 7 מבטא כוח של נביעה מהמעמקים כלפי חוץ, חשיפה, Yang בתוך Yin. זהו המספר של ה-Yang הצעיר, ה-Shao Yang ב-Yi Jing. איכות המספר 7 הינה האיכות אשר שולטת בפיזיולוגית האישה, כפי שיבוא לידי ביטוי באופן המובהק ביותר בעת לידה שהינה תהליך של נביעת חיים החוצה מתוך המעמקים.

המספר 8 מבטא תנועה אשר אוספת את ה-Yang, מחזירה אותו אל חיק ה-Yin, ומסתיימת בתמצית, זרע; זהו ה-Yin הצעיר, ה-Shao Yin ב-Yi Jing. אספקט נוסף אשר קיים במספר 8 הוא פיזור והפצה לכל עבר, אל עבר שמונה רוחות השמים. איכות המספר 8 זו היאכות השולטת בפיזיולוגית הגבר. והרי נאמר לאברהם אבינו כי זרעו יופץ לכל עבר.

כאשר רצו הסינים להקביל את מעגל חמש הפאזות למהלך חיי האדם הם עשו זאת באופן כללי לגברים ולנשים יחדיו, כפי שניתן למצוא לדוגמה בפרק 5 של ה-Su Wen. שם ניתן לקרוא כי עשר השנים הראשונות בחיי האדם מקבילות לאנרגיית העץ, עשר השנים הבאות מקבילות לאנרגיית האש, וכן הלאה.

חמשת הרצונות Wu Zhi 五志 ושבעת הרגשות Qi Qing 七情

ההשוואה בין רגש לרצון מהווה דוגמה טובה לדייקנות בתפישה הפילוסופית הסינית מצד אחד, ולבעייתיות שבתרגום לעברית או אנגלית מן הצד השני. בכל טקסט, עלינו לבחון איזה אספקט של החיים הפילוסופיה הסינית מבקשת לחשוף או להדגיש. בחינה זו אפשרית אך ורק בעזרת בדיקת הסימניות אשר בהן נעשה שימוש בטקסט, וכמוכן, בחינת המספר המתאים.

פרק 5 של ה-Su Wen מציג את החיים באופן מפורט באמצעות חלוקתם לחמישה אספקטים. הדגש מושם בפרק על זרימת החיים באופן פיזיולוגי, ולא

על המצב הפתולוגי. בפרק זה אנו למדים כי חמשת ה-Zang מייצרים חמש תנועות: כעס Nu 怒, שמחה Xi 喜, חשיבה Si 思, מועקה You 憂 ופחד Kong 恐. חמש התנועות הללו נקראות "חמשת הרצונות", Wu Zhi 五志 בפרק 5 - בשונה מהביטוי "שבעת הרגשות", Qi Qing 七情.

בפרק 62 של ה-Su Wen, הרצון, Zhi 志, משויך ספציפית לכליות. מתוך החיבור לעוצמת המים, הרצון מבטא את עוצמת החיים המעוגנת במקור, ומקרינה לכיוון מסוים.¹⁶ עוצמה זו מהווה תנועה עמוקה וביססית בכל אחד מחמשת ה-Zang. אם רצון איבר מסוים אינו מהדהד כראוי עם התנועה המקורית, אזי אותו רצון יפגע באיבר אשר מייצר ומכיל אותו. לדוגמה: "כעס הינו הרצון של GAN. כעס יפגע ב-GAN. עצב יגבר על כעס".¹⁷ כפי שאנו חאים, מכיוון שמדובר על חמשת הרצונות, ועל הצגת החיים לפי החלוקה לחמש הפאזות, גם מצב של תנועה שאינה תקינה מוסבר בתוך סכמת חמש הפאזות, כדרך נוספת להראות את זרימת החיים המאורגנת.

כאשר אנו רוצים לקרוא לתנועה עמוקה ועוצמתית זו בשם "רגש", 情, אנו מוכרחים לעבור לרמה אחרת, לרמה של המספר 7.¹⁸ 7, כאמור, הינו מספר המביע תנועת נביעה מהמעמקים כלפי חוץ, וחשיפה. הרגש חושף את התנועה המאורגנת המתרחשת במעמקי האדם. 7 הינו מספר בעל עוצמה רבה של פריצה. עוצמה זו מגלמת בחובה פוטנציאל של חוסר יציבות, סכנה - מצב העלול לצאת משליטה. כך גם במקרה של רגשות.¹⁹ באופן תקין, הרגשות מבטאים את התנועה המאורגנת והעמוקה של החיים. תנועה זו ניתן לסכם בביטוי Jing Shen 精神. אולם, לשבעת הרגשות יש את הפוטנציאל לפגוע במקום העמוק ביותר, בלב הויטאליות, במקום בו הם נוצרו, חמשת ה-Zang. לכן שבעת הרגשות נקראים גם "גורמי מחלה פנימיים".

שבעת הרגשות מביעים תנועה של החיים אשר גם אם נורמאלית מטבעה, הינה בעלת פוטנציאל לצאת משליטה ולגרום מזק. הביטוי "שבעת הרגשות" מדגיש את הרגש כחלק מהעולם הפסיכולוגי הפנימי של האדם, עולם עוצמתי אשר דורש יכולת של ריסון עצמי על מנת למנוע יציאה משליטה ופגיעה עמוקה כתוצאה מכך.

סיכום

ההבנה הנומרוולוגית מאפשרת לנו לחדד את הבנת הרעיונות הגלומים בטקסטים הסיניים. בדרך המשל ניתן לומר כי ללא הבנה זו, נראה תמונה מטושטשת למדי. מכל להבחין בעצמים הגדולים ובגוונים מסוימים. אולם כאשר נחדד את התמונה, יופיעו פרטים חשובים רבים אשר לא יכולנו להבחין בהם קודם. התמונה מתבהרת ונעשית ברורה יותר, ויפה יותר.

מקורות מידע

- Larre, Claude & Rochat De La Vallee, Elisabeth (1992) *The Secret Treatise of the Spiritual Orchid*, Monkey Press.
- Larre, Claude & Rochat De La Vallee, Elisabeth (1992) *The Kidneys*, Monkey Press.

פרות קדושות

בחינה מחודשת של מושגים ומונחים מעולם הרפואה הסינית

אביחי וולצ'ק

מפאת העץ.
 11 לא הצלחתי להתחקות אחר מקורה.
 12 ראה פרק 1 של ה-Su Wen.
 13 בסוגיה זו אף התייעצתי עם גברת Elisabeth Rochat De La Vallee והיא אישרה את מסקנתי.
 14 The Extraordinary Fu, עמוד 148. ראה מקורות מידע.
 15 את האיכות האנגרטי של Shao Yang ו-Shao Yin כפי שתוארה כאן ניתן לראות גם בסידור שש השכבות ברמת האדם; Shao Yang נמצאת בתחילת גדילת ה-Yang, עם אותה איכות של פריצה מתוך ה-Yin ונביעה החוצה, ואילו Shao Yin נמצאת בתחילת גדילת ה-Yin, או תחילת איסוף היאנג וחזרתו אל עבר ה-Yin.
 16 The Kidneys, עמוד 71. ראה מקורות מידע.
 17 פרק 5 של Su Wen.
 18 החיבור בין רגש, 情, לבין המספר 7, נעשה לראשונה ב"ספר התקנות", Li Ji, מזמן שושלת Zhou (1050-256 BCE). ראה מקורות מידע. מובן כי ניתן למנות יותר משבעה רגשות. אך האיכות האמיתית של "רגש" תובן רק מתוך הבנת המספר 7.
 19 פוטנציאל הסכנה הגלום במספר 7 בא לידי ביטוי גם בתהליך הלידה, תהליך אשר לפעמים עלול לסכן את האישה. הלידה היא כמו כחלק מפיזיולוגיה האישה אשר פועלת לפי חוקיות המספר 7.

Yu-lan, p. 533-551. ראה מקורות.
 5 השימוש במונחי הכיוונים, מעלה ומטה, הינו מתוך הקבלה רעיונית בהתייחסות ל-Heaven – Earth.
 6 הכתבים העתיקים כוללים, בין השאר, את ה- Nei Jing (Su Wen and Ling Shu), Zhen Jiu Jia Yi Jing, Mai Jing, Nan Jing וכתבים חשובים מאוחרים יותר כגון ה- Pi Wei Lun ו-Zhen Jiu Jia Yi Jing.
 7 מנקודת מבט נוספת, ניתן לראותו בהקשר למספר 2.
 8 Loewe, עמוד 294. ראה מקורות מידע.
 9 Pi, האיבר בגוף המהדהד עם פאזת האדמה. בדרך כלל בניסיון לתרגם את המונח הוא יתורגם כאיבר טחול. ניסיון התרגום לאיבר הטחול אינו מדויק בצורה מספקת ואינו מצליח להכיל את מלוא הכוונה של הסינים בעת העתיקה בהתייחסם למונח Pi. דבר זה נכון גם לגבי ניסיון התרגום של שאר אברי ה-Zang Fu. מסיבה זו אני מעדיף להשאיר את שם האיבר בסינית, ולרשום את התרגום במרכאות – על מנת להדגיש כי התרגום אינו מעביר את הכוונה המקורית במלואה.
 10 מתוך לימוד החומר הנוגע ליעשרת המעים השמימיים ושנים עשר הענפים הארציים" המהווה חלק מן הרפואה הסינית, ניתן לראות כי בכל רמה – שמים (גזעים), אדמה (ענפים) ואדם (חמש הפאזות), על פני האדמה ההתחלה תהיה

Yu-lan, Fung (1983) *A History of Chinese Philosophy Volume II*. Princeton University Press.
 • Chinese Text Project: Li Ji Book of Rites, 禮記, May 2010, <http://ctext.org/liji>.

הערות
 1 ההבנה הנמרולוגית קיימת בכל תחום שבו עסקו הסינים בעת הקדומה: רפואה, מוזיקה, אלכימיה, אסטרונומיה, גיאוגרפיה, פילוסופיה, ועוד.
 2 באופן גלוי - הכוונה באמירה היא כאשר מדברים על מושג כלשהו בצמידות למספר. לדוגמה: ארבע העונות, ארבעת הימות, חמש הפאזות, וכדומה. באופן סמוי - הכוונה באמירה היא כאשר הבנה של טקסט נובעת מתוך מבנהו, או מתוך מיקומו בטקסט הכולל. לדוגמה, את תוכנו של פרק 4 ב-Su Wen יש להבין בהקשר לרעיון הגלום במספר 4. דוגמה נוספת: בפרק 5 של ה-Su Wen, בפסקאות המתארות את חמשת הכיוונים, ניתן לראות כי כאשר מגיעים לדבר על "פתח", Qiao (עניים, אף, וכיוצא בזאת), אזי השורה תופיע במיקום השביעי, מכיוון שאת המושג "פתחים" צריך להבין בצמידות למספר 7. קשר זה נוצר בשל איכות המספר 7, ולכן מופיע הביטוי: שבעת הפתחים.
 3 מעבין לראות כי ריבוע הקסם מופיע גם בקבלה.
 4 Peng Yoke (1), p. 3-6, Peng Yoke (2), p. 12-14,

- Larre, Claude & Rochat De La Vallee, Elisabeth (1996) *The Seven Emotions*, Monkey Press.
- Larre, Claude & Rochat De La Vallee, Elisabeth (2003) *The Extraordinary Fu*, Monkey Press.
- Loewe, Michael, Shaughnessy, Edward L. (1999) *The Cambridge History of Ancient China*. Cambridge University Press.
- Peng Yoke, Ho (1985) *Li, Qi and Shu*. Dover Publication, INC.
- Peng Yoke, Ho (2003) *Chinese Mathematical Astrology*. Routledge Curzon.
- Rochat De La Vallee, Elisabeth (2008) *A Manifold Will*. Jing Shen Issue 3:4-9.
- Wiseman, Nigel, Ye, Feng (1998) *A Practical Dictionary of Chinese Medicine*. Paradigm Publication.
- Waltham, Clae (1971) *Shu Jing, Book of History, A modernized edition of the translation of James Legge*. A Gateway Edition.

אביחי וולצ'ק
 חקר ולימוד הכתבים הסיניים העתיקים

בואו להעמיק את הידע ולשפר את תוצאות הטיפול באופן מידי

רוצים לדעת יותר?
 www.sinit.co.il/שער-הזהב
 sinit.co.il/wp-content/banners/avhi
 ראו כתבה באורז בגליון אביב 2011:
 "כמה זמן להשאיר את המחטים בפנים?"

קורס

שער הזהב 金門

נקודות הדיקור כצוהר לעולם השלם של הרפואה הסינית
לטפל מתוך הבנה

אלו נקודות מתאימות למטופל שלכם היום?
 האם אתם משיגים את התוצאות אשר ציפיתם להן?

הסימסטר

נושא הסימסטר הנוכחי:
פאזת האדמה
הטחול והקיבה WEI&PI
 נעמיק בהבנת פאזת האדמה,
 המרידיאנים והאיברים הקשורים
 אליה, ותפקידי הנקודות.

"שער הזהב"
 מתבסס על חקר כתבי הרפואה הסינית העתיקים.
 שילוב ייחודי של הפן הפילוסופי יחד עם הפן הפרקטי.
הנדלת מאגר נקודות הדיקור
 לשימוש ובחירה טובה ומדויקת יותר שלהן.
דוגמאות קליניות רבות
 של פתולוגיות והטיפול בהן מתוך הכתבים העתיקים ומתוך ניסיון קליני מצטבר.

הלימודים יתקיימו בימי שני
החל מיום 14 לנובמבר 2011
 ב"מרכז השחמט", רחוב טאגור 26, רמת אביב, בשעות 09:00-13:15
 היקף: 14 מפגשים, 70 שעות אקדמיות.

לפרטים והרשמה לקורס:
 אדוה 050-2334959
 advageva@yahoo.com

סמינר

טכניקות דיקור

על פי הכתבים הסיניים העתיקים
לדקר מתוך הבנה

"פיזור", "חיזוק" מה זה אומר?
 איך עושים את זה?
 במה נבחר?
 נלמד את הרעיון מאחורי המונחים ואת יישומם הלכה למעשה, תוך התבוננות בסימניות הסיניות הרלוונטיות.

הסמינר יתקיים ביום שני
24 לאוקטובר 2011
 ב"מרכז השחמט",
 רחוב טאגור 26, רמת אביב
 בין השעות 09:00-14:00

לפרטים והרשמה לסמינר:
 גאיה 052-2905674
 gayamedica@gmail.com